

РОЛЬ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ У СИСТЕМІЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО- ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

*О.П. Прокуда, студент гр. МгУФЕБ-20
Дніпровський
державний аграрно-
економічний
університет*

У процесі розвитку виробничих систем від первинних-ремісничих цехів до сучасних форм здійснення виробничо-господарської діяльності відбуваються постійні зміни базису, процесів і результатів виробництва, обумовлені розвитком продуктивних сил під впливом науково-технічного прогресу. Ці зміни належать насамперед до умов функціонування фірм (підприємств), їх різноманітних об'єднань, технології, структури організації праці й планування. Істотні зміни проявилися вже в 70–90 рр. ХІХ ст., і їх динаміка підсилювалася протягом усього ХХ ст. та інтенсивно розвивається в новому столітті.

Особливе місце в плановій організації діяльності підприємства займає стратегічне планування, що є однією з основних функцій управління і

представляє процес визначення цілей створення організації, а також шляхів їхнього досягнення. Стратегічне планування формує основу для всіх управлінських рішень. Функції організації, мотивації і контролю менеджменту орієнтовані на розробку і реалізацію стратегічних планів. Не використовуючи переваг стратегічного планування, фірма й окремі її співробітники не зможуть реально оцінити цілі і напрями довгострокового розвитку підприємства. Процес стратегічного планування забезпечує основу для управління колективом підприємства [1].

Стратегія формує основні шляхи досягнення визначених цілей таким чином, що підприємство має загальний (об'єднуючий усі його підрозділи) напрямок розвитку. За своїм змістом стратегія є довгостроковим плановим документом, основою стратегічного планування.

Роль стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства має важливе значення, оскільки поряд із корпоративною стратегією вона окреслює мету, напрямок та перспективи більш передбачуваного розвитку бізнесу, що, в свою чергу, є основою для забезпечення фінансової ефективності та стабільності.

Стратегічне планування, яке розглядається як процес практичної діяльності відповідних суб'єктів управління, має свій зміст, що охоплює його сутність, прояв сутності й процедури

розроблення стратегічних прогнозів, проектів стратегічних програм і планів.

Стратегічне планування прийшло на зміну довгостроковому плануванню. І це правильно стосовно фактора часу, тому що стратегічне планування є загальним результатом розвитку теорії й практики планування на основі програмно-цільового підходу.

Основні процедури стратегічного планування:

- стратегічне прогнозування (стратегічний прогноз);
- стратегічне програмування (стратегічна програма);
- стратегічне проектування (стратегічний проект/план).

При стратегічному плануванні система прогнозування повинна вирішувати питання, пов'язані зоцінкою основних тенденцій розвитку організації, ступені впливу факторів внутрішнього й зовнішнього середовища. В умовах ринкової економіки важливим фактором, що визначає розвиток підприємств, стає економічний прогноз, який розглядається як єдність нормативного, сценарного й генетичного прогнозів.

Стратегічне програмування розглядається як система економічних, виробничих, організаційно-технічних заходів, спрямованих на розроблення стратегії економічних систем і напрямків діяльності організацій. До основних функцій стратегічних програм належать:

- посилення цільової спрямованості планових розрахунків;
- формування комплексу заходів не за окремими ознаками, а заознакою розв'язуваної проблеми;
- зміна темпів і пропорцій розвитку (забезпечення структурних зрушень) економіки.

Роль стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства має важливе значення, оскільки поряд із корпоративною стратегією вона окреслює мету, напрямок та перспективи більш передбачуваного розвитку бізнесу, що, в свою чергу, є основою для забезпечення фінансової ефективності та стабільності [2].

Головними критеріями диференціації стратегічних підходів до управління фінансово-економічною безпекою підприємства є такі чинники:

1) стан фінансово-економічної безпеки суб'єкта господарювання на момент розробки (корегування) стратегій;

2) фінансові можливості підприємства щодо політики безпеки. Концептуально поняття «стратегії» в економічній літературі трактують як:

1) мету управління (ідеальну модель підприємства, в якій реалізується бачення його керівників, власників); позицію на ринках (передусім конкурентну участь на ринках, захоплення нових ринків); зразок (джерело прагнення підприємства наблизитися до еталона);

2) запланований майбутній результат, напрям розвитку,

перспективне уявлення про майбутній стан підприємства, маневр у конкурентній боротьбі;

3) визначення основних довгострокових цілей і завдань, ухвалення курсу дій, розподілу ресурсів, необхідних для виконання поставлених завдань;

4) загальний всебічний план досягнення цілей;

5) довгостроковий курс розвитку підприємства, спосіб досягнення цілей;

6) комплекс прийнятих рішень стосовно розміщення ресурсів і досягнення довгострокових конкурентних переваг на цільових ринках;

7) узагальнену програму діяльності, спрямовану на досягнення підприємством мети завдяки ефективному розподілу, координації та використанню ресурсів [3].

Важливою передумовою функціонування бізнесу є його стратегічна спрямованість, особливо в ринкових умовах. Однак стратегічне управління повинно охоплювати всі сфери бізнесу, включаючи фінансову та економічну безпеку, незважаючи на те, що соціально-економічна та політична нестабільність, належне управління безпекою ускладнюється низкою проблем, зокрема нестабільністю економіки та її державним регулюванням, недосконалістю та нестабільністю правового середовища, значною тіньовою ситуацією на ринку та тиском з боку більш сильних конкурентів, включаючи несправедливість, рейдерство, відсутність фінансового забезпечення та інше.

Отже, стратегія фінансово-економічної безпеки передбачає визначення довгострокових цілей фінансової діяльності та вибір найефективніших способів їх досягнення. Цілі цієї стратегії мають підпорядковуватися загальній стратегії економічного розвитку та спрямовуватися на максимізацію прибутку та ринкової вартості підприємства.

Визначальні завдання фінансово-економічної безпеки у процедурі стратегічного планування розвитку підприємства полягають в оцінці рівня й описі характеристик стану безпеки за кожною стратегічною альтернативою, дослідженні ризиків і чинників впливу на реалізацію стратегії, узгодженні

обраної стратегії розвитку підприємства з основами його життєдіяльності при формуванні кінцевої стратегії, моніторингу стану безпеки та врахуванні його зміни при коригуванні економічної стратегії розвитку [4].

Література:

1. Березін О. В., Безпарточний М. Г. Стратегія підприємства: навчальний посіб. / О. В. Березін, М. Г. Безпарточний.- К. : Лібра- К,

2010.- 298 с.

2. Василенко В. О. Стратегічне управління підприємством: навч. посібн.

/ В. О. Василенко, Т. І. Ткаченко; за ред. В. О. Василенко. – [вид. 2-ге, виправл. і доп.] – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 400 с.

3. Васильців Т. Г. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія / Васильців Т. Г., Волошин В. І., Бойкевич О. Р., Каркавчук В. В., [за ред. Т.Г. Васильціва]. – Львів, 2012. –386с.

4. Іванюта Т. М. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. / Т. М.Іванюта, А. О. Заїчковський. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.